

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 20.

Sobota, 11. marca 1933.

Leto VIII.

V Avstriji „obsedno stanje“?

V avstrijskem parlamentu so minuli teden povzročili predvsem krščanski socialci s svojim nedemokratskim nastopom odstop predsedstva parlamenta. Predsedstvo je sicer izjavilo, da bo vodilo parlament do izvolitve novega predsednika, toda krščanski socialci in vlada, ki je enakega mišljenja, je položaj izrabila, sklicala sejo vlade, na kateri je sklenila uvesti obsedno stanje na podlagi starega vojaškega gospodarstvenega zakona, ki še ni bil izrečno razveljavljen. Predsednik Miklas je na to stališče vlade pristal. Ukrep je v nasprotju z avstrijsko ustavo, ker za uvedbo obsednega stanja v zmislu ustavnih določb ni bilo nikakršnega povoda.

V svoji izjavi pravi vlada, da je postal avstrijski parlament za delo nezmožen, kar pa absolutno ni resnica. Resnica je le, da krščansko-socialna stranka ni hotela pozitivnih sklepov v prid splošnosti.

Vlada prepoveduje vsa zborovanja in grozi z odredbo o tiskovni svobodi. »Arbeiter-Zeitung« pravi, da je ukrep očitno kršenje ustave in ukinitve osnovnih državljanskih svoboščin. Vlada se očitno namerava zateči, tako kaže ta prvi korak, k Hitlerjeve-mu fašizmu.

Resnica je, da reakcija nastopa z držnimi gestami povsod. A spominjamo se ob tej priliki, da sta tudi Metternich in Bismarck s svojimi reakcionarnimi in terorističnimi gestami pospešila samo napredek v razvoju. Vse je samo epizoda v razvoju, ker se duh ne da zamoriti.

Smešnost avstrijske diktature.

Avstrijski krščanski socialci bi radi vladali, dasi nimajo večine v parlamentu. Zato so si izmislili »diktaturo« proti volji vseh drugih političnih strank. Socialni demokrati, nemški nacionalci in kmetiška zveza zahtevajo, da se takoj skliče seja parlamenta. Tam bi vlada dobila nezaupnico in konec bi je bilo. Vlada hoče izločiti parlament, noče priznati predsedstva in vladati z naredbami, dasi nima za seboj niti tretjine naroda.

Predsedstvo socialnodemokratske stranke je izdalo že v sredo oklic, v katerem ostro nastopa proti ukrepu vlade. Braniti se moramo, pravi, dokler je še čas, če ne, nas bodo zapletli v fašizem in nas obsodili k popolni brezpravnosti. Stranka bo storila vse, da se diktatorske želje preprečijo ustavnim putem. Če ne bo moč braniti pravic v parlamentu, bodo morali socialni demokrati sami braniti ustavo republike.

Obenem je izjavil predsednik parlamenta s. dr. Renner, da morajo po določbah ustave vsi predsedniki parlamenta, ki so v soboto odstopili, voditi svoje posle dalje, in sicer do novih volitev predsedništva. Dr. Renner pravi, da je korak vlade glede izločitve parlamenta uzurpacija na podlagi navedbe ničevih razlogov.

Dunajskemu županu s. Karlu Seitzu je poslal državni podtajnik Ley okrožnico, s katero prepoveduje zborovanja. Župan je okrožnico vrnil in opozoril, da je protiusstavna, ker ima pravico izdajati take odloke samo vlada in ministri. Kancler Dollfuss je županu odgovoril, da je bila okrožnica razposlana po njegovem nalogu ter odreja županu pravico kritike dejanj državnega podtajnika.

Na pomoč!

V revirjih TPD vlada beda.

Beda v revirjih je nepopisna. Delavska zbornica v Ljubljani kot zakonita predstavica delavstva, ki se je že nešteto krat pečala z obupnim položajem delavstva v revirjih, je sedaj naslovila na Centralno tajništvo Delavskih zbornic v Beogradu obširno, utemeljeno spomenico, v kateri pravi:

Že od leta 1930 postaja položaj v naših rudnikih leto za letom težji. Vendar se ni od takrat ničesar spremenilo. Vse naše intervencije dosedaj niso rodile kakih vidnih uspehov, čeprav so vzeli v ministrstvih naše razloge po večini z razumevanjem na znanje. Le gospod minister za šume in rude je rekel našemu zastopniku, naj si ne delamo nobenih iluzij, ker se bo sedanja politika napram trboveljskim rudnikom nadaljevala.

Trboveljska družba izjavlja, da bo primorana odpustiti, če ostane vse pri sedanjem, še 2000 rudarjev.

Ko so odpustili v Laškem preteklo soboto na novo 100 delavcev, je prišlo tam do spontanega nemirov, za katere delajo sedaj oblasti odgovorne tamošnjega glavnega zaupnika. Zveza rudarjev Jugoslavije nam piše, da bodo zaslužili pri 11 šitih med 15. februarjem in 15. marcem tudi še zaposleni na mesec le nad 500 Din brutto, ali 380 Din netto. To pa je povprečje. Velika večina delavstva, nad dve tretjini, ne bo zaslužila niti 300 Din na mesec. To ne zadostuje niti za golo prehrano več in se postavlja tu nov problem. Sredstev pa še za podpiranje popolnoma nezaposlenih ne bo.

Posebej Vas opozarjamo na položaj, v katerega prihajajo vsled redukcij onemogli rudarji. V prvem oziru izvolite računati še z geografskim položajem trboveljskega revirja. Gre tu za kotline, ki so od agrarnega zaledja

docela odrezane in navezane popolnoma na rudnike. Računajte dalje s tem, da tam nagomiljenih ljudi v tej krizi v druge industrije v Sloveniji ni mogoče razseliti, ker imajo te industrije same 30% svojega staleža nezaposlenega. Nemogoče je tu naseljevanje na deželi, za sedaj je nemogoča tudi emigracija. Prave brezposelne podpore pa ni.

Gospod minister za šume in rude je našemu odposlancu rekel, da je pripravljen zaposliti naše rudarje pri državnih rudnikih v Bosni in Srbiji. Bojimo se pa, da so tudi to samo besede. Mi smo par takih transportov organizirali. Par transportov je šlo proti našemu nasvetu. Skoro vsi pa so prišli nazaj. Ne zato, ker naši rudarji ne bi bili zadovoljni z nižjo plačo, ki jo dajejo slabše opremljeni državni rudniki, ne da bi imela od teh nizkih plač država kako korist.

Prišli so nazaj zato, ker so prišli tja brez sredstev in bi morali državi mezde kreditirati, stanovati pa menda v docela nemogočih stanovanjih.

Ako hoče gospod minister za šume in rude to spremeniti in ustvariti vsaj najprimitivnejše pogoje za preselitev stotin rudarjev, bodo šli naši rudarji rajše na jug, kakor da bi v Trbovljah od gladi pomrli.

Prosimo Vas, da bi bili pri državnih oblastih tolmač te misli in da bi skušali od svoje strani pripomoči:

a) da bi se prenehalo s prakso prenašanja naročil in da bi se vpustilo v tem oziru prejšnje stanje;

b) da bi nam pomagali organizirati preseljevanje naših rudarjev v državne rudnike, če bi bilo to potrebno in da bi pomagali ustvariti tam pogoje, v katerih bodo mogli živeti tudi poklicni industrijski delavci.

Teror v Nemčiji.

Kako bo izgledalo v tretjem »Reichu«?

Kakor poroča »Germania«, zahtevajo narodni socialisti, da morajo biti ustreljeni za vsakega ubitega narodnega socialista trije levičarski voditelji. Fašistične tolpe divjajo po Nemčiji dalje in izvajajo med prebivalstvom silen teror.

Policija in napadalni oddelki narodnih socialistov so zasedli več delavskih domov in poslopij strokovnih organizacij. V Berlinu so postavili pod oblast pruske uprave komunistični Karl Liebknechtov dom, v katerem so namestili novo ustanovljene oddelke policije za pobijanje komunizma.

Vsi opozicionalni listi, v kolikor jih še izhaja (socialistični in komunistični tisk je ves ustavljen), opozarjajo vlado, da bo to nasilno postopanje izzvalo hud odpor med delavstvom. Vlada naj ne podcenjuje marksistične moči, ker so zlasti socialni demokrati v volilni borbi dokazali, da se v njih vrstah nahaja še vedno nad 7 milijonov delavstva. Te silne armade tudi najhujši teror ne bo uničil.

Dunajski krščanski socialci mislijo menda, da je diktatura ali državni prevrat igraka, zato so poizkusili zadnji eksperiment.

Pred revizijo weimarske ustave.

Prva naloga nove Hitlerjeve vlade bo revizija weimarske republikanske ustave. Vlada bo skušala za svoj načrt pridobiti centrum, ker bi sicer ne imela kvalificirane večine za izpremembo ustave. Verjetno je, da centrum pristane na koncesije, ki jih mu vlada ponudi, in s tem omogoči daljše vladanje novega režima. Če centrum ne pristane, izpremeni ustavo s plebiscitom.

Ofenziva proti komunistom in socialistom se nadaljuje. Napadalni oddelki so zasedli skoraj vse delavske domove. Pričela se je borba tudi proti židom.

Osebnost brez varstva. Fašisti so izdali volilne lepake, v katerih so najgrše psovali Brauna in Severinga. Socialna demokracija je protestirala pri sodišču, ki pa je lepak dovolilo. Možnosti obrambe pa ni, ker stranka ni imela ne listov in tudi lepakov ni smela izdajati.

Agitatorji iz Nemčije v Avstriji. »Prager Presse« poroča, da se je pripeljal s posebnim vlakom v Avstrijo 1400 fašističnih agitatorjev. List je posnel to vest iz »Wiener Allgemeine Zeitung«.

Grški generali med seboj.

Grška vojaška revolucija.

General Plastiras je povzročil v Grčiji vojaško revolucijo. Njega pa je strmoglavil general Kondilis, z namenom, da pripusti opozicionalno večino na vlado. Dne 6. t. m. so se posvetovali političarji kakor Venizelos, Tsaldaris in predsednik Zaimis ter so poverili poslovno vlado pod predsedstvom generala Otonaiosa, ki naj skliče parlament. Ko bo novi parlament sklican, mu bo vlada prepustila, kako sestavi vlado. Vlade stranke štejejo 111, opozicionalne pa 135 poslancev. Kakor je videti, žele v Grčiji tudi generali demokratični režim.

Na Grškem sestavljajo vlado opozicije.

Predsednik grške republike Zaimis je poveril Tsaldarisa s sestavo nove vlade. Vlada bo sestavljena šele bodoči teden, ker je obolev general Kondilis. Za revolucionarnega generala Plastirasa zahteva Kondylis smrtno kazen. Opozicija sicer ne bo nastopala proti Venizelistom, Kondylis zameri tudi predsedniku Zaimisu, ker ni takoj izročil vlade Tsaldarisu.

Mi, da bi se bali reakcije?

Ogromni napredek razvoja človeške družbe se ne da več zatreti. Znanost, filozofija, tehnika, vse se je razvilo do visoke stopnje. Ob vseni tem kulturnem napredku se je pa tudi naziranje o svetu in socialnem življenju človeštva bistveno izpremenilo. Danes skoraj ni več človeka, ki ne bi bil prepričan, da je človeštvo ena družina, ki mora socialno in kulturno preskrbovati svoje člane. In ne le znanost, filozofija in tehnika so vcepile to spoznanje človeškemu duhu, marveč je najboljši učitelj za to spoznanje prav sedanja socialna kriza.

Reakcija hoče to spoznanje s silo zadušiti. Hitler pravi, da bo to delo opravil v desetih letih. Drugod imajo drugačna gesla. Zatirajo svobodo besede, tiska in javno mnenje preplavljajo z različnimi enostranskimi vrašnji problemi, ne da bi dopuščali argumentacijo teh problemov tudi drugim naziranjem. Po teh metodah se sicer ustvarja neke vrste javno mnenje, ki ne sloni na realnih tleh. Ustvarja se mnenje, ki je daleč od resničnega dela. Tako zavedene množine dožive prej ali slej razočaranje, ki se prelevi ob prelomu v duhovno anarhijo in postane zaraditega bolj nevarna kakor normalni razvoj, ki sloni na dejstvih, spoznanjih v realnem življenju.

Če nastopa sedaj reakcija s posebno brutalnostjo, z militaristično in reakcionarno vzgojo v svrhu ohranitve svojih privilegijev, nas to ne sme motiti. Vzgoja je enostranska in v intencijah privilegiranega razreda. Duhovni prepoved človeštva do današnjih dni nam daje garancijo, da pride za sedanjo dobo reakcionarnega stremljenja morda prav kmalu spoznanje v narodih, ki bodo obračunali z zavajalci in bojovníki za novo moderno suženjstvo. Zakaj duh človečanstva je močnejši, realna kultura je najtrdnjši temelj, ki ga ne omaja nobena sila.

Človeštvo ima danes novo svetovno naziranje in to zmaga.

Širite naš list!

Debata o krizi naj nas uči!

Kako enostavna in naravna bi bila rešitev krize, če bi šlo v boju proti krizi in nje posledici nezaposlenosti! Treba bi bilo samo pogledati okoli sebe, pa bi videli dovolj blaga, ki ga kapitalisti, v Ameriki celo s podporo držav, uničujejo. Blago samo, takozvano »nadprodukcijo«, pa še ne zadošča, če ni obenem tisti, ki upravlja z njim, prežet s prepričanjem, da je bilo to blago producirano za konsum človeške družbe. Zaloge blaga imamo, nimamo pa naravne uvidevnosti, ki veleva, da človeška družba producira in prideluje dobra za svoj konsum, to je zase.

V sedanji krizi gre torej za dve važni naziranja: Prvo, ki pravi, da je krize kriva nadprodukcija in stoji na stališču, da mora produkcija donosati velike dobičke in sukcesivno spravljati vse imetje, posest in kulturne pridobitve v roke kapitalizma. Na drugi strani pa je naziranje, da so vse kulturne pridobitve last človeške družbe, to je, da ima človeštvo naravno pravico, da jih uživa. To sta dva povsem nasprotna nazora. Prvi je produkt gospodarskega sistema, ki si ga je kapitalizem ustvaril, drugi pa je produkt narave. Zakaj če se človek rodi, se rodi zato, da — recimo — dela in živi. Njegova pravica je torej naravna do vseh življenjskih in kulturnih dobrin. Ti dve različni naziranja morata absolutno biti glavni komponenti pri reševanju današnje gospodarske krize.

Tudi v Ženevi delodajalci ne morejo opustiti svojega trdovratnega stališča. Jugoslovanski delegat je sicer izjavil, da bo razvoj nujno privedel do znižanja delovnega časa, zahteva po 40 urnem delovnem tednu pa je prerana. Ob tej priliki je rekel nekaj besed tudi predsednik konference, beograjski vladni delegat Mahain. Ugotovil je, da je kritika delodajalcev popolnoma negativistična. Delodajalci nočejo ničesar ukreniti, toda vlade imajo dolžnost preiskati, kako bi bilo mogoče omiliti krizo nezaposlenosti. Vlade se ne bodo dale izmamiti v past, ki jo nastavljajo delodajalci, ko zahtevajo od njih, naj rečejo ne.

Te besede dovolj jasno povedo, kako odločno zahtevajo kapitalisti, da naj ostane vprašanje o skrajšanju delovnega časa nerešeno. In kot glavni vzrok navajajo, da se rentabilnost potem ne bi obnesla.

Že iz teh navedb je jasno razvidno, da je politika ene in druge strani v diametralnem nasprotju. Eni si prilaščajo pravico do vseh dober na svetu, drugi pa, in sicer velika večina, prav zaradi tega trpi in išče izhoda iz današnje mizerije. Logično torej ta naziranja nimajo nič skupnega. Vsa posredovanja, vsi proble-

mi, vsi filozofski in gospodarski načrti so morda lepi predmeti diskuzije, lep izhod za sistem, ne morejo pa biti za človeštvo trajne vrednosti in kvečjemu podpirajo in utrjujejo iluzijo, da družba ni potrebna primerne izpremembe v gospodarskem sistemu.

Ni to samo naše naziranje. To naziranje je povedal celo bivši nemški minister, krščanski socialc dr. Stegerwald, enako tudi drugi gospodarski in filozofski učenjaki.

To spoznanje, ki ni novo, se bolj in bolj uveljavlja tudi v svetovnem delavskem gibanju. Angleške in ameriške strokovne organizacije so že ponovno poudarile, da mora delavstvo imeti svojo politiko, politiko pravega spoznanja, ki zahteva popolno enakopravnost v družbi in državi. Istotako se zavzema za to taktiko po

vsem svetu tudi socialistično gibanje. Tudi to gibanje smatra kot prvo svojo nalogo, da vodi politiko človeške družbe, človeštva, ki se razlikuje od politike razredov in privilegijev. S tem namenom delavsko gibanje po vsem svetu zagovarja emancipacijsko politiko delavstva z novimi nazori o pravicah človeštva do blagovnih in kulturnih dobrin sveta.

Čim to spoznanje prodre med delavstvom, nameščenstvom in med vso današnjo družbo, pa bi bila kriza — imenujte jo socialno ali gospodarsko — odpravljena.

Naloga vlad, ki so predstavnice posameznih delov človeške družbe, držav, bi bila enaka, ker so odgovorne za socialni položaj državljanov in bodo ti deli uspevali le tedaj, če so v njih zdrave socialne razmere.

Brezposelnost v okolici Maribora narašča.

Borza dela brez sredstev.

Brezposelnost narašča na kvadrat. In še vedno naprej se javljajo nove trume delavcev, ki so postali čez noč brez dela. V Ptujju čevljarji, v Slovenski Bistrici železna industrija, v Ribnici in Sv. Lovrencu kamnoseki, v Mariboru vse profesije, celo tiste, ki dosedaj niso poznale brezposelnosti — vse praznuje — brez denarja in brez kruha. Vse pomožne akcije, karitativne ustanove, bano-vinske subvencije, občinske podpore in podpore Borze dela ne pomagajo v primeri z naraščanjem bede več kakor kapljica v morje. Borza dela v Mariboru trenutno podpira okoli 400 brezposelnih, največ s številnimi družinami. V mesecu januarju je izplačala skoro 40.000 Din na podpora. Za mesec februar in marec, t. j. prvo tromesečje, ostane komaj toliko, kolikor se je izplačalo samo v januarju, kar je mnogo premalo. Že mnogo let se opaža, da brezposelnost nikoli ne narašča v novembru ali decembru, ampak se prične šele v januarju, februarju in doseže višek marca, odnosno aprila, a padati začne šele junija. Razpoložljiva sredstva so mnogo premajhna, da bi vsak, kdor se prijavi, prejel svoj del. Ako bi se pa vsi prijavili, kateri so brezposelni in imajo pravico na podporo, tedaj jih polovica ne prejme ničesar.

Najbolj narašča brezposelnost v železni industriji, obdelavi kamenja, lesni in živilski industriji, odnosno obrti. Najmanj porasta kaže rudarstvo, vendar radi tega, ker tu v bližini ni večjih rudnikov. Treba se je pa ozreti samo na obubožane Trbovlje, Hrastnik in Zagorje, pa vidimo, da je masa še mnogo bednejša, ker na malem teritoriju naseljeno delavstvo nima nikakega izhoda niti iz-gleda na skorajšnje izboljšanje ogromne brezposelnosti. Zaman se pa

vprašujemo, kdo bo in kdaj se bo zaježil ta val brezposelnosti? Zaposlitve ni mogoče beležiti skoro nikake, za vsako boljšo službo pa se mora imeti protekcijo, ako se hoče kdo preriniti do kruha, ki je še posebej sedaj zelo grenak. Edina industrija, ki še kolikor toliko zaposluje delavstvo, je tekstilna, a že se kažejo posledice ogromne brezposelnosti tudi tu; kjer ni delavca, da bi kupil, tam tudi ni potreba delavca, da bi proizvajal in male tekstilne tovarne že ne zmagujejo gospodarske krize in obrate zapirajo... Vpričo vsesplošne mehanizacije in nadprodukcije se na eni strani delavstvo odpušča, a na drugi strani se majhno peščico ljudi goni na delo, ki traja celo 14 in več ur. To je socialna pravica obubožanih gospodarskih krogov. Je pa vnebovpijoča krivica, da delavstvo zahteva 40 urni delovni teden. Kateri je moralno in finančno šibkejši, tisti naj prvi podleže. In lačno, strgano delavstvo bo moralo še to bridko preizkušnjo prestat, a zatrtje ne bo kot novorojenček, ker je svoj ognjeni krst že sprejelo.

Tisti pa, ki nosijo odgovornost za vse te darove, s katerimi obsipajo izčrpano delavstvo, bodo prej ali slej uvideli, da bodo morali tudi sami pošteno ugrizniti v to, kar ponujajo drugim.

Spomladansko blago kupite dobro in po ceni samo v **J. Trpinovem bazarju**

Nemške strokovne organizacije k požigu parlamenta.

Zveza nemških strokovnih organizacij je imela dne 28. februarja t. l. sejo, na kateri je sklenila naslednjo izjavo:

»Razgovor o politiki zveznega načelstva v zadnjem času je pokazal popolno soglasje organizacij. Najnovejši dogodki, požar v državnem zboru in njega politične posledice glede dalekosežnega pomena se ne dajo preceniti. Zastopniki strokovnih organizacij izrekajo svoj gnus in ogorčenje nad požigalcem. Strokovne organizacije jemljejo nemško strokovno organizirano delavstvo odločno v varstvo pred sumničanjem, da pripada kdo iz njih članstva k povzročiteljem atentata. V požaru ne vidijo samo napada proti sedežu parlamenta, marveč napad na parlament sploh.

Nemške strokovne organizacije in njih člani spadajo med najzvestejše zagovornike demokracije in parlamentarnega reda. Zamejujejo vsakršna teroristična dejanja najodločneje in so prepričane, da so tega stremljenja tudi njih člani in članice, delavci in delavke. Zastopniki zveze se zavedajo, da zahteva sedanja politična situacija ogromne zahteve šolanja in preizkušene discipline od delavstva. Nemški delavci pa bodo tako, kakor je tudi dolžnost njih vodstev, ohranili v današnjih žalostnih razmerah hladno kri ter se ne bodo dali izriniti od svojega pravičnega boja kljub vsem nevarnostim za ustavno zajamčene svoboščine.

Več kot 50 odstotkov nezaposlenih

je v Zedinjenih državah izobčenih iz produkcijskega procesa.

(IGB.) V članku v »International Labor News Service« se bavi Viljem Green, predsednik ameriške strokovne zveze, z vprašanjem tehnološke nezaposlenosti. Green pravi v zvezi s to razpravo med drugim sledeče:

»Tehnični napredek je tako napredoval, da ogromno število delovnih mest ni mogoče več zasedati. Skupina, ki je izvajala tehnične eksperimente, meni, da bi 55 odst. nezaposlenih ne bilo mogoče zaposliti v prejšnjih službah, če bi tudi nastopila nova perioda prosperitete. Če ne dosežemo, da pridejo vsi za delo sposobni zopet v službe, bomo prišli do točke, ko bodo morali zaposleni delavci vzdrževati nezaposlene. To bo najzanesljivejša pot k družabnemu razpadu!«

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

21

»In jaz sem ugibal in ugibal,« je rekel smeje se in mežikaje brzojavnik, »zakaj me je, pasji sin, tako silil, naj se izselim? Pa se je zagledal v — kozo.«

Ko je Zabježkin odhajal, ga je tiho vprašala Domna Pavlovna:

»Priznaj, da si mi takrat o mojih očeh lagal in sploh o vsem!«

»Da, Domna Pavlovna, lagal sem,« je odgovoril s težkim vzdihom Zabježkin.

»No, zdaj pa le idi, idi,« je rekla Domna Pavlovna in stisnila obrvi. »Ne vlači se tod okrog.« Zabježkin je šel.

Od tega dne je prihajal vsak praznik k obedu. Brzojavnik, Ivan Kirilič, se je smejal, udarjal Zabježkina po trebuhu in govoril:

»Neumnosti si uganjal, bratec!«

»Resnično, Ivan Kirilič...«

Domna Pavlovna je rekla strogo:

»Pusti ga, Ivan Kirilič! Naj je! Plašč je dal za to!«

Po obedu je obiskal Zabježkin kozo. Ponudil ji je skorjico kruha in rekel:

»Danes je bila juha iz čebule in potem pečenka...«

Koza ga je gledala z otrplimi očmi in žvečila kruh. Nato mu je lizala roke...

Nekega dne, ko je Zabježkin poobedoval in hotel vtakniti kruh v žep, je rekel brzojavnik: »Daj nazaj kruh! Hm! Nažrl si se in glej, da greš! Tudi pri kozi nimaš ničesar iskati!«

»Ali pusti ga vendar,« je rekla Domna Pavlovna.

»Ne, Domna Pavlovna. Koza je moja. In ne dovolim... Iz zlobnosti ji lahko kaj stori! Kakšne stike ima z njo?«

Od tega dne ni Zabježkin več prihajal k obedu.

5. Nepredvidene okolščine.

Čestitajte mi! Našel sem stanovanje. Soba s kuhinjo. Treba samo nekaj malega popraviti.

Čisto majhno popravilo. Strop treba pobeliti, ker so tramovi iztrgani in pada apno s stenovalci vred, ki stanujejo zgoraj, na glavo. Drugače je vse drugo v najlepšem redu.

Lotil sem se in dal popraviti strop. Popravljen je bil in prepleškan.

Gledam: z ozirom na prenovljeni strop so izgledale stene nekako grdo. Umazane so bile in popraskane.

Kupil sem cenene opone. Prilepil sem jih na stene. Zdelo se mi je, da že malo bolj inteligentno izgledajo.

Neprilike sem imel samo še s podom. Dokler so bile stene umazane, se ni prav nič opazilo, da so tla nelepa.

Kupil sem kos linoleja. Pokril sem z njim tla. Ljubezniva sobica je sedaj. Prijazna celo. Samo vrata, razumete, so odvrtna.

Popravil sem vrata. Da bi lepše izgledala, sem vtaknil celo kljuko v nje. Pobarval sem deske. Ali pobarvati bi jih moral, razumete, samo po eni strani. Samo v sobni strani. Tako pa sem jih — bil je to gotovo napad ničemurnosti — poslikal tudi na kuhinjski strani. Vrata so sedaj — razumete — zelo lepa. Ali v kuhinji — naravnost svinjarija! Stene so odvrtna. Štedilnik je v razvalinah. Livalnik pri vodovodu odtrgan in toliko, da še visi. Tal sploh, takorekoč, ni. Strop nesnažen — prah vsepovsod.

Začel sem pospravljati. Nato sem prenehal. Tako kratkomalo. Sprevidel sem, da mi primanjkuje sil. Vzemimo, da sem kuhinjo popravil — ostane še slabo stranišče. Školjke ni. Četrte stene ni. Vzemimo, da restavriram stranišče — kane ni. Vzemimo, da restavriram vežo — ko naj pridem skozi vežo? Restavriram vhodna vrata, so stopnice slabe. Restavriram stopnišče — ali hiša se podira. Človek bi naravnost obupal s takšno hišo.

In hiše, sodrugi, ne morem restavrirati. Imam sedemindeset rubljev plače.

6. Domače knjigovodstvo.

Knjigovodja Gerjuškin je povabil v nedeljo k obedu goste. Ne mnogo.

Z veseljem tulenjem jih je pozdravil v pred-sobi, jim pomagal odložiti vrhno obleko in jih odvedel s seboj v jedilnico.

(Dalje prihodnjič.)

Doma in po svetu.

Seja narodne skupščine je bila sklicana šele danes, ker odsek ni končal svojega poročila k proračunu.

Občinskim nameščencem v Zagrebu hočejo znižati plače. Nameščenci zagrebske občine so predložili županu dr. Krbeku resolucijo, v kateri protestirajo proti vsakršnim redukcijam plač. Zanimivo je, da obstoja vsa borba proti — recimo — socialnogospodarski krizi samo v zniževanju prejemkov raznih nameščencev in delavcev.

Rojstno obletnico predsednika čehoslovaške republike T. G. Masaryka, ki je obhajal dne 7. t. m. 83. rojstni dan, so na Čehoslovaškem slovesno proslavili. T. G. Masaryk je vzgojitelj čehoslovaškega naroda in oče demokracije ter najhujši sovražnik vsakršnega terorja. Zaradi njegove nesebične plemenite človečnosti spoštuje Masaryka ves svet, žal, ne pa posnema, kakor dokazuje politični razvoj. Prepričani smo pa, da zmagaja človek, tak človek, kakršnega si je ustvaril filozof Masaryk v svojih naukih. Starček Masaryk je dočakal 83. rojstno leto in s ponosom zre na svoje veliko delo za — človeka v svežosti duha z vso svojo veliko duhovno sugestivnostjo. Masaryk bodi zgled vsem politikom, ki resnično streme po svobodnem in naprednem razvoju človeštva. — Druge poti ni!

Ne gredo v Ženevo. »Prager Presse« poroča iz Ženeve, da se posvetovanja v Ženevi, ki ga sklicuje Macdonald glede razorožitvene konference, ne udeležijo ne Hitler, ne Papen in ne Neurath. Kot opazovalec se udeležijo seje poslanik Nadolny. Vlada bo čakala na rezultat posvetovanja in potem sklepala, če se udeležijo konference Neurath ali Papen ali pa sploh ne.

Kdaj skličejo nemški državni zbor. Hitlerjeva vlada namerava sklicati prvo sejo novega državnega zbora v začetku meseca aprila, to je, med dnem 3. in 8. Otvoritvena seja se bo vršila v potsdamski garnizijski cerkvi.

Za ljudsko glasovanje za socialno zavarovanje na Letskem. Predsedstvo zveze strokovnih organizacij na Letskem je sklenilo sporazumno s socialno-demokratsko stranko predlagati, da se glede uvedbe zavarovanja za nezaposlenost, starost in onemoglost za vse delavce (tudi kmetijske) in nameščence izvede ljudsko glasovanje (plebiscit). Sredstva za to zavarovanje bi se pobirala iz prispevkov delodajalcev in države.

Izstop Japonske iz Društva narodov. Japonska vlada je sklenila izstop iz Društva narodov. Čim cesar podpiše sklep, ga vlada predloži do 20. marca Društvu narodov.

Chicaški župan Čermak umrl. Pri atentatu na Roosevelta v Miami je bil nevarno obstreljen župan Čermak, ki je končno podlegel ranam. Atentatorja Zangara, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo, bodo še enkrat sodili ter bo obsojen na smrt, ker tako zakon zahteva.

Hrastnik.

Prireditve »Svobode«. V nedeljo, dne 12. t. m. ob 9. uri dopoldne se bo vršil letni občni zbor »Svobode« v dvorani konzumnega društva rudarjev. Dnevni red običajen. Za Zvezo se udeležijo s. Štukelj iz Ljubljane. — Sodrugi, sodružice, vsi na občni zbor! — Istega dne se vrši tudi občni zbor podr. II, pač pa ob 1. uri popoldne in z istim dnevnim redom.

Slavnostno akademijo priredi Svoboda I. in II. 12. t. m. ob 4. uri popoldne spominu 50 letnice smrti Karla Marxa. Spored: Pevski zbor I., pevski zbor II., Mladinski zbor I. Mladinska igra »Zima in pomlad«. Predavanje o Karlu Marxu. Recitacije. Dramski odsek — odlomek iz »Hlapca Jerneja« in nastop I. Delavskega orkestra v Hrastniku. Vsi na prireditvi.

Za šolsko deco kupujte le pri nas na Slomškovem trgu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d.d.

Grčar Viktor:

Pravljica o Velikem Mariboru.

Nihče ne bo trdil, da tak enoten regulacijski načrt tako za mesto kot za okolico ne bi bil nujen. Toda okoliške občine tega ne smatrajo za potrebno in nečejo prispevati k napravi načrta ničesar.

Tudi jih ni mogoče za enkrat prisiliti. Kajti načela gradb. reda so za mesto in okolico različna. Nov gradbeni zakon, ki je stopil v veljavo z dnem razglasitve v Službenih novinah, t. j. 16. junija 1931, je po določilu § 138 za mestno občino že veljaven, dočim so za vasi — in to so vse okoliške občine — do donošenja novega pravilnika, še veljavne določbe starega štajerskega gradbenega reda za vasi. Torej za mesto naš zakon, za okolico stari avstrijski zakon. In ker pravilnikov ni, se v tem pogledu tudi nič ne izpremeni. Torej tudi enotnih regulacijskih načrtov po novem gradbenem zakonu za okolico izsiliti ne moreš, ko določbe njegove za nje še ne veljajo.

Ali pa je potrebno še posebej povdarjati veliko škodo, ki se radi tega vrši in ki bo občutno obremenjevala naslednje generacije? V okolici se zida tako »po domače«. To divje zidanje je že danes v gotovih pogledih pravcat škandal. Tako so n. pr. v tako zvanem gosposkem delu Krčevine danes mogoče nove zgradbe, ki bi jih iz varstvenih ozirov morale gradbene oblasti zapreti. Ko pa občina tega ne vzame tako na tanko!

Značilen dokaz za »domače« izvajanje gradbenih predpisov je, da je n. pr. občina Tezno na tako zvanem zaščitnem terenu mestnega vodovoda izdala gradbena dovoljenja. V neposredni bližini studentov mestnega vodovoda naj bi nastala ljudska bivališča z greznicami, gnojišči in ponikovalnimi jamami. In mestna občina svojega vodovoda dejansko ni mogla zaščititi drugače, kakor da je brez ozira na cene, kupila ves svet, ki ji je bil za to potreben, da je tako preprečila zgradbe, katere je občina Tezno že dovolila.

In kak bo kaos, ako bodo te razmere trajale, v pogledu prometa, predvsem pa v vprašanju namestitve industrijskih obratov.

In da takoj povdarimo, vprašanje zgradbe novega dravskega mostu v Melju, in mestne zveze preko Mariborskega otoka se ne bodo mogle re-

šiti poprej, dokler ne bo ločenosti in nasprotstva mesta in njene okolice konec.

Iz vsega povedanega je razvidno, da mesto s svojo okolico že danes tvori enoto in da svoj čas prirodno, danes pa samo umetno vzdrževana politična razdvojenost tega enotnega organizma ne pomeni nič drugega, nego velikansko oviro napredku tako mesta kakor okolice.

Koliko izgube okoličani samo na prirastku vrednosti svojih nepremičnin s tem, da vztrajajo na svojem malem stališču, tega se niti ne zavedajo. Ta izguba gre v velike milijone. Koliko pa izgubi mesto s tem, da si ne more svoje notranjosti tako urediti kot gre, da izobliči svoj city, koncentriira trgovino in upravne zavode, uredi promet, a postavi one produkcijske panoge, ki rabijo prostor in mir, ven.

So pa zadeve, za mesto in za okolico enako važne in pereče, ki bi se dale skupno prav lahko rešiti, ki pa jih posamič vsaj posamezne občine še dolgo, dolgo rešiti ne bodo mogle.

V ospredju je vprašanje novega vodovoda. Mestni vodovod danes za mesto samo ne zadostuje več. Pri vsem tem pa vodo še oddaja posameznim interesentom na Teznu in v Krčevini. To je razumljivo, kajti, ko se je vodovod postavljal, je bilo mesto še malo provincijalno mestece brez ambicij in brez vsake slutnje na gigantski razvoj, ki ga je po decenijah postalo deležno. Ta nezadostnost vodovodnih naprav je prisilila mestno upravo, da je že 1922 priključila vodovodu nov studentec, a sedaj se pripravlja zopet nova slična vključitev. To vse pa niti ne bode moglo potrebi zadostiti, niti ne more predstavljati trajne in dobre rešitve. Vse je samo hipno zamašek, ki v zdravstvenem pogledu v obče ne predstavlja ravno ideala. Še vse hujše je v okolici. So deli predvsem v Košakah, kjer se prekrbuje prebivalstvo z vodo na najprimitivnejši način, z v bližini hiše enostavno izkopanimi odprtimi studenci, v katerih se nabira neka kalna voda, recite luža, ki se zajema in služi ljudem in živalim za uživanje. V zdravstvenem pogledu ideal nad ideali! — Pa tudi v drugih občinah razmere niso ravno zaželjive. Celov v Studencih, tej vasi ob samih izvirkih — ni dobre in zdrave pitne vode.

(Dalje prihodnjič.)

Maribor.

Proslava petdesetletnice smrti Karla Marxa.

se bo vršila v soboto, dne 18. marca t. l. v veliki dvorani pivovarne »Union«.

Kakor smo že poročali, bo dne 14. t. m. minulo 50 let, odkar je preminul utemeljitelj znanstvenega socializma.

Delavci in nameščenci, te prireditve se mora udeležiti vsak zaveden delavec v Mariboru. **Vstopnice se dobijo pri zaupnikih, v knjižnici Delavske zbornice, papirnici »Ljudske tiskarne« in upravi našega lista.** Vstopnina je nizka in sicer sedeži po Din 10, 8, 5, stojišča po Din 3.

Občni zbor osrednjega društva lesnih delavcev v Mariboru. V petek, dne 3. marca se je vršil letošnji občni zbor mariborskih lesnih delavcev, katerega se je udeležilo članstvo v jako lepem številu. Sodrugi Serap je kot predsednik orisal v svojem izčrpnem poročilu delovanje in razvoj podružnice v preteklem letu. Iz njegovega poročila je bilo razvidno, da je trpela podružnica največ radi tega, ker imajo mariborski mizarji svojega največjega konkurenta v mariborski kaznilnici, ki ni samo dobavitelj državnim ustanovam, temveč tudi državnim nameščencem. To je v glavnem tudi vzrok, da je v Mariboru toliko brezposelnih mizarskih pomočnikov. Po poročilu s. Serapa, v katerem je popolnoma upravičeno bičal sedanje slabe razmere v mizarski stroki, so nato podali tudi ostali odborniki svoja poročila, ki so bila nadvse zadovoljiva. Zbrano članstvo je nato izreklo staremu odboru zaupnico. Pri volitvi

novega odbora so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Predsednik Serap Ivan; namestnik Skuk Franc; tajnik Skrinjar Ivan; namestnik Črnc Rudolf; blagajnik Vizjak Fric; namestnik Kopic Franc; nadzorstvo Trofenik Alojz, Ševeder Adolf in Cziglar Ivan; odborniki Sprinčnik Ivan, Serp Josip in Duh Aleksander.

Zanimivo predavanje. Minulo sredo se je vršilo v dvorani Delavske zbornice predavanje »Svobode«, ki je bilo zelo zanimivo in poučljivo. Predaval je s. prof. Stupan o imperializmu in kolonizaciji. Predavatelj je na lahko razumljiv način obrazložil početek imperijalističnih stremeljenj posameznih narodov in še posebej razvojno fazo imperijalizma v letih 1870 do 1880. Za svoja izvajanja je žel predavatelj od poslušalcev, ki so v lepem številu zasedli dvorano, obilo zasluzenega priznanja.

Narobe svet. Železničarji se glede plačevanja kuluka opravičeno pritožujejo. Na Teznu se nahaja n. pr. okrog 100 posestnikov, ki ne plačujejo kuluka, ker je banovinski in občinski kuluk odpravljen. Železniška uprava pa odteguje svojim nameščencem še vedno ta davek in ga odračunava občin. Tak način pobiranja kuluka, vsled katerega so železničarji, ki so itak silno slabo plačani za svojo težko in odgovorno službo, zelo oškodovani, je gotovo krivičen.

Visokošolsko društvo »Triglav« bodo razpuščali... V Ljubljani imajo visokošolci med drugimi tudi napredno društvo »Triglav«, ki je že zelo staro, če prištevamo leta izpred vojne časa, ko je to društvo delovalo v Gruziji. Zadnja leta je bilo to dru-

Celje.

Jožef Poteš.

Zrušil se je v grob mož, ki je pol stoletja opravljal težko in nehlajeno službo delavskega avantgardista. Kateri register naj odpremo, da vsaj bežno osvetlimo zasluge tega osebno tako skromnega moža. Ali naj opišemo dobo pred pol stoletjem, kmalu po smrti velikega učitelja in buditelja proletarijata Karla Marxa, ko se je jel tudi v dušah našega delavstva porajati odpor nad krivično usodo. Kje je pero, ki bi vsaj približno opisalo herojski napor prvih veteranov, med katerimi je bil po plemenitosti svoje duše, po zvestobi in požrtvovalnosti naš Jožef Poteš prvi med prvimi.

Kakšno življenje bi delavci danes živel, ko je svet do kraja izmozgan, če še takrat, pred pol stoletjem, v dobi, ki nosi ime »starih dobrih časov«, delavci niso imeli toliko, da bi se trikrat na dan do si tega najedli. Kaj bi bilo s človečanskimi pravicami danes, v dobi fašizma, če bi veterani, kakor Poteš, že pred pol stoletjem ne pričeli zbirati, dvigati in kultivirati delavskih sil. Na ta vprašanja naj bi odgovorili tisti mladeži in nezavedneži, ki so vse čase v vseh krajih zasmehovali in omalovaževali napore in prizadevanja delavskih apostolov.

Jožef Poteš je odšel ves skromen in miren, kakor je bil vse življenje. Nam se pa zdi, kakor da se je z njim porušil v grob simbol zvestobe in požrtvovalnosti, in to v času, ko je z vsakim dnem bolj jasno, da brez teh lastnosti svet ne uide brezupju in katastrofi.

Jože Poteš, še nisi opravil vse svoje misije. Dal si nam svoje srce, dal si nam svoje življenje. Daj nam še svoj pepel, da dobimo iz njega seme, iz katerega bodo zrastle vsaj približno taki značaji, kakor je bil Tvoj.

Jožef Poteš, daj nam svoj pepel, da boš ves naš in da Ti bomo vsaj malo podobni. Obrov.

Predavanje o delavskih socialnih ustanovah se bo vršilo v soboto, dne 11. t. m. v Delavski zbornici Celje. Predavatelj s. Svetek.

štvo med najmočnejšimi in so bili poseben znani Triglavanski plesi, h katerim so prihajali tudi prejšnji člani, takozvani starešine. Ti starešine imajo tudi svojo starešinsko zvezo in še svoj list, ki ga urejuje prof. dr. Strmšek v Mariboru. Zadnji čas pa te starešine z mladimi Triglavani v Ljubljani niso nič več zadovoljni. Ta razkol je prišel že tako daleč, da so sklicali za to nedeljo 12. t. m. Triglavanski starešine v Maribor svoje zborovanje k »Orlu«, kjer bodo sklepali o tem, če naj svoj mladi zarod, ljubljanski »Triglav«, razpustijo. Vsaj v časopisih so razglasili tak dnevni red svojega nedeljskega zborovanja. Duševni očetje te starešinske zveze so dr. Strmšek, dr. Vauhnik, dr. Snuderl in dr. Irgolič. Vprašanje je le, kaj bodo k temu razpuščanju rekli mladi Triglavani, ki so po večini že vsi 21 let stari in torej polnoletni.

Rojstni dan prezidenta Masaryka bo proslavila v nedeljo, dne 12. t. m. mariborska Jugoslovansko-čehoslovaška liga. Prezident Masaryk je najzaslužnejši občan Čehoslovaške republike. Predsednik češkega senata s. dr. Soukup je pravkar izdal osebno knjigo o Masaryku, poslanec s. dr. Stern pa knjigo »Masaryk in socialisti«. Masaryk tudi strogo pazi, da se v njegovi državi ne razpase fašizem in je še vedno prežet demokratskega duha.

Brezposelna armada se je povečala. To pot so žrtve godbeniki, ki so igrali po mariborskih kavarnah. Kavarnarji in hotelirji so dne 1. t. m. odpovedali vsem godbenikom pogodbe, ker hočejo doseči od mestne občine znižanje koncertne takse. Od tega časa dalje ima godbo le še Klub Bar, kjer pa je zaposlen samo eden igralec klavirja. Vsi ostali godbeniki so postali radi tega spora brez posla. Mno-

go bi bilo v takem primeru tudi olajšano godbenikom, ako bi bili organizirani. Povsem zgrešeno je naziranje nekaterih godbenikov, da jim ni potrebna strokovna organizacija, ker je njih poklic umetniški. Morda se bodo tudi godbeniki kaj naučili iz postopanja svojih delodajalcev.

Mariborsko gledališče. V soboto, dne 11. t. m. »Grob neznanega vojaka«. V nedeljo, dne 12. t. m. ob 15. uri »Maks in Moric«. Zadnjič. Znižane cene. — Ob 20. uri »Zemlja smehljaja«, gostuje g. Peter Burja.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Studenci pri Mariboru

Koncert del. pev. društva »Enakost«. Preteklo nedeljo, dne 5. t. m. je priredilo del. pev. društvo »Enakost« v Studencih svoj koncert v dvorani Špurreja. Kdor je imel priliko prisostvovati temu nastopu, mu gotovo ni bilo žal, da se je odzval vabilu. Zbor je precej številčen, glasovi sorazmerno zastopani in uglašeni, zvočni in sočni. Program je bil prav prikladno izbran, zboru primeren, čeprav morda preveč obširen. Nekateri pesmi, kot n. pr. »Dvanajst razbojnikov«, so napravile zelo močan vtis na poslušalce. Pevci pojejo z občutkom, izgovorjava je dobra, prednašanje pravilno, zbor obvlada višine in nižine ter poje enako prikupno forte in piano. Postavijo se tudi solisti, ki zbor prav lepo dopolnjujejo. Na sporedu so bile pesmi najrazličnejših komponistov, zborovodja g. Križman sam je bil zastopan z dvema, ki sta se poslušalcem zelo dopadli. Prav bi bilo, če bi nam bili pevci zapeli vsaj še par delavskih pesmi, pesmi, ki človeka požive in vzpodbujajo, kar je v zadnjih časih še toliko bolj potrebno. Razveseljivo je tudi dejstvo, da zbor sestoji preveč iz mladih ljudi, ki so gotovo najboljše podlaga vsakega zbora. To je tudi treba vedeti, da bomo znali pravilno oceniti pevski uspeh zborovega nedeljskega koncerta. Prepričani smo, da nas bo »Enakost« še večkrat povabila na takšen koncert. Saj volje in sposobnosti ne manjka. Pevovodja je v znak priznanja prejel lep šopek. Dvorana je bila zasedena, navzoča pa je bila samo delavska javnost, tistih pa, katerih obiska so se morda nekateri nadejali, ni bilo.

Le naprej, pod praporom zavednih delavcev! K doseženemu uspehu pa naše čestitke! — U.

Ruše.

Delavski socialni tečaj v Rušah. V nedeljo, dne 12. marca se bo vršil tudi pri nas delavski izobraževalni tečaj, na katerega pridejo govorniki iz Maribora. Tečaj se bo začel ob 8. uri zjutraj v gostilni Magdič. Predavali bodo o delavski zakonodaji dr. Reisman, Gojmir Jelenc in Viktor Eržen. Delavci, udeležite se tečaja polnoštevilno. Pridite točno.

Oblastveno dovoljena razprodaja od 3. III. t. l. dalje.

Radi opustitve trgovine se bode prodajalo blago po globoko znižanih cenah. Ne opustite radi tega prilike za nabavo najcenejšega blaga v moji bogato sortirani zalogi. Prodajalo se bode

kamgarn za gospode angleškega in češkega izvora, lepi deseni za športne obleke, blago za trenchcoate, blago za damske obleke vseh vrst: orepe de chine, crepe satin, crepe faille, vzorčasta svila, bombažno in končno sukno za domače obleke, različna konfekcija za gospode, približno 200 vrst krzna, frenge, zephire, popoline za perilo in drugi različni predmeti.

Kot plačilo se bodo sprejemale tudi hranilne knjižice. Dosedanjim odjemalcem se bode izplačilo izjemoma dovolilo tudi v obrokih.

Popust 20 do 50 odstot.

L. Ornik, Maribor
Koroška cesta štev. 9.

Kulturni pregled.

VI. (XVIII.) DELAVSKI PROSVETNI VEČER »SVOBODA« IN »ZARJE« se bo vršil 15. marca 1933. Na sporedu so: predavanje, recitacije, delavska godba »Zarja«, Završanov pevski kvartet, dueti (sopran in alt), violina-solo. Večer bo lep, umetniški in pester. Vstopnina po 3, 2 in 1 Din. Sodrugi, udeležite se prosvetnega večera!

»SVOBODA«, marčeva številka, prinaša zanimivo gradivo. Posebno članek »Na pravi poti«, ki je napisan za predkongres »Svobode«, je markanten in se dotika tistih malenkostnih mnenj in tradicij članov v društvih, ki tvorijo potem nivo tega ali onega društva, pa tudi marksističnega, če se tako trpi. Res je, da se najde tak ali oni član, ki je bil še morda pred kratkim »gromovnik« po ideologiji in delovanju naravnost nasprotnega društva, ki je na vse pljuval, kar je bilo v društvu, kateremu on ni pripadal in proti kateremu se je boril celo vsled ideološke vsebine društva. Sedaj pa, ko se je prelevil in recimo postal »Svobodaš«, je pa radikalen — pa to le z besedami, v navzočnosti žensk (taki primeri so tudi že bili) in »velik bojevnik-revolucionar«. Proti takim pojavom v naših društvih in organizacijah pokaže ta članek odlično, ter je treba tudi gledati, da se izrežejo.

Tudi drugi članki, kakor o Wagnerju, dr. Tume »O stvarstvu« itd., so lepi in bogati po svojih mislih. Tone Mačkova prevoda Tuholskega pesmi sta priporočljiva za recitacije in govorilne zборе. Članek »Vrednost v Marxovem »Kapitalu«, je sila poučen. Lep in pester je pregled o dramatik, o prosvetnih večerih, društvenem gibanju, o delavski pesmi in glasbi, o sportu, posebno pa kronika, ki razpravlja o zanimivi diskusiji med K. Kautskyjem in avstrijsko demokracijo. Zapiski pa zopet nekoliko »poščegetaj«. — Sodrugi, kdor še nima »Svobode«, naj si jo takoj naroči; 3 Din na mesec ni taka reč, a za to, kar vam ta nudi, so ti trije dinarji 1000 krat obrestovani. »Delavec«

Ptuj.

To pa to. Kot slišimo, je zadnji čas v šoli na Bregu meter vzgojno sredstvo č. oo. kapucinov, ki poučujejo verouk. Baj se hočejo gg. hladiti jezo nad nedolžnimi otroki — kar pa se — ako je res — ne bo smelo dopustiti.

Proslava »Svobode«. Tudi pri nas so priprave v teku in že danes opozarjamo na prireditve, ki se bo vršila dne 25. in 26. t. m. v društvenih prostorih. Natančen spored prihodnjič.

Predavanje s. prof. Oniča je bilo prav dobro obiskano, le žalostno, da so nekatere sodružice izostale, ki bi jih taka predavanja morala zanimati. Zato prihodnjič na svidenje.

Trbovlje.

Javno zborovanje II. rudarske skupine. V soboto, dne 4. t. m. se je vršilo v Del. domu zborovanje II. rud. skupine, katero je bilo dobro obiskano, tako, da je bila prostorna dvorana do zadnjega kotička napolnjena. S. Pliberšek kot načelnik II. skupine je podal izčrpno poročilo o delovanju delavskih zaupnikov, kateri so imeli v pretečenem letu obilo posla z različnimi intervencijami, tako glede plač, kazni, redukcij itd., ter je ob tej priliki pozival rudarje, da dajo moralno podporo svojim zaupnikom, ki v najtežjih časih vrše svojo nalogo, da štiti kolikor je pač v danih razmerah mogoče, rudarsko delavstvo pred navalom kapitala.

Letno zborovanje delegatov II. rudarske skupine. V nedeljo, dne 5. t. m. se je vršila letna skupščina delegatov bratovske skladnice, na kateri je bilo od strani delavskih delegatov stavljenih devet različnih predlogov za zboljšanje rud. bolniškega zavarovanja, katere pa je predsedstvo kratko odbilo in ni hotelo niti enega upoštevati. Pripomniti moramo, da je predsedstvo oziroma zastopnik podjetja v smislu sedanjega pravilnika absolutni gospodar te socialne institucije, delavstvo je pa potisnjeno ob stran, vzlic temu, da ima ono največji interes pri tej ustanovi. ter je za svoje izčrpno predavanje žel splošno odobravanje. Moški zbor trb. »Svobode« je pod vodstvom pevovodje g. Šuligoja zapel pet pesmi. Vzlic temu, da je zbor še mlad in je nastopil prvič, je svoj program brezhibno izvedel, za kar gre čast požrtvovalnemu pevovodji, kakor tudi pevcem samim, ki drže pri zboru disciplino in se pridno udeležujejo vaj.

Recitacijski zbor »Svobode« je tudi prvič nastopil z Mile Klopčičevim odlomkom »Noč« ter ga je brezhibno prednašal. Polnoštevilna delavska godba na pihala je igrala štiri koncertne komade. Na koncu se je pa predvajal film »Vesela kavalerija«. Občinstvo je pri vsaki točki nagradilo predvajalce z aplavzom. Tako se je I. prosvetni večer vršil z velikim moralnim uspehom tukajšnje »Svobode«, katera si je vobče pridobila vsesplošni ugled med delavstvom, kakor tudi med ostalim občinstvom, kar je gotovo tudi v zadoščenje onim, ki se trudijo pri vajah, da ni njihov trud zaman.

Jesenice.

Novo dramatično društvo na Jesenicah. Kulturno življenje je na Jesenicah zelo lepo razvito. Trije odri na Jesenicah komaj zadoščajo zahtevam jeseniškega občinstva po kulturi, zlasti po oderski umetnosti. In zaradi tega ni čudno, da je zdaj, ko je bilo Krekovo prosvetno društvo razpu-

ščeno in njega dramatični odsek ne more več delovati, moralo takoj priti nadomestilo in takoj zamašiti nastalo vrzel. Pojavilo se je novo dramatično društvo pod imenom — Vincencijeva konferenca. In ta Vincencijeva konferenca je imela na pustni torek menda že prvo svojo prireditev in pustno veselico združeno s petjem operetnih arij, to nedeljo pa predvaja znano Sheriffovo vojno dramo: »Konec poti«. Tako je poželjenju Jeseničanov po deskah in podobnem zadoščeno.

Pust je letos Jeseničane precej pobodel. Zabav so imeli na izbero, v vseh treh domovih in še kje drugje. Dobravčani so nas obiskali z velblodom, oslom in črncem, Hrušičani z velikim aeroplanom, Jeseničani so pa vlačili ploh sem in tja. Zdaj, ko so se lahko vsi po svoji mili volji nanoreli, bo pa treba spet začeti z resnostjo in z neizprosno borbo za boljši življenjski obstoj.

Delavski sport.

Prvo delavsko kolesarsko društvo, centrala Maribor, sklicuje v nedeljo, dne 19. t. m. t. l.

36. redni letni občni zbor,

ki se bo vršil ob 9. uri dopoldne v društvenem lokalu (Zlati konj), Vetrinjska ulica. Občni zbor bo sklepal tudi o važnih predlogih za razvoj te panoge delavskega športa, zato se naj zborovanja polnoštevilno udeležijo člani centrale in delegati priključenih podružnic.

Godbeni odsek Delavskega kolesarskega društva v Mariboru opozarja vse člane, da se vrši dne 12. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v društvenem lokalu gostilne Vernik ustanovni občni zbor društvenega godbenega odseka.

Znižujemo cene

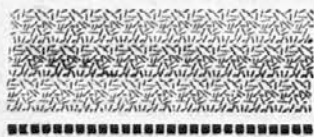
OBLEKE ZA OTROKE CENEJŠE

Poprej Din 120
Poprej „ 140
Poprej „ 150

sedaj Din 70
sedaj „ 90
sedaj „ 110

Omogočamo starišem, da svoje otroke dobro oblečejo po neverjetno ugodnih pogojih, kar je sedaj važnejše kot kedaj poprej.

OBIŠČITE NAŠO PRODAJALNO TIVAR OBLEKE

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

